

Congres Juridische perspectieven op abortuskwesties 10 november 2022

Links naar achtergrondinformatie.

De **VVR** besteedde eerder op een verenigingscongres aandacht aan abortus, met een lezing van Jeannette Kruseman:

<https://www.vrouwenrecht.nl/2008/11/06/lezing-steeds-weer-baas-in-eigen-buik-jeannette-kruseman/>

Op <https://www.vrouwenrecht.nl/> zijn via de zoekfunctie op trefwoord abortus) een aantal commentaren te vinden, alsmede enige jurisprudentie.

Standpunten van een aantal organisaties:

Amnesty International:

<https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/gender-en-mensenrechten/abortus>

<https://www.amnesty.nl/encyclopedie/abortus-en-mensenrechten>

AVA:

<https://avahelpt.nl/>

Bureau Clara Wichmann:

<https://clara-wichmann.nl/> (gebruik zoekfunctie: abortus)

Humanistische Verbond:

<https://www.humanistischverbond.nl> (typ zoekopdracht abortus)

Wij Vrouwen Eisen heeft in aanvulling op het [papieren archief](#) dat bij Atria is ondergebracht in vijf gefilmde interviews achtergrond informatie toegevoegd. De films zijn te vinden op de [youtube pagina van Atria](#).

Via de links hieronder kunt u de verschillende delen van de gefilmde interviews bekijken:

- [Deel 1: Het ontstaan van Wij Vrouwen Eisen](#)
- [Deel 2: Structuur: Onafhankelijke vrouwen en organisaties](#)
- [Deel 3: Draagvlak en acties](#)
- [Deel 4: De internationale abortusstrijd](#)
- [Deel 5: Na het aannemen van de wet in 1981](#)

Women on Waves:

<https://www.womenonwaves.org/>

Europese Jurisprudentie

1991: Arrest Hof van Justitie EEG Zaak [C-159/90](#) Society for the Protection of Unborn Children Ireland Ltd en S. Grogan e.a. (studenten organisaties).

Betreft: verspreiding van specifieke informatie over de naam en het adres van in een andere lid-Staat gelegen klinieken waar medische zwangerschapsafbrekingen worden verricht.

Uitspraak:

1. medische zwangerschapsafbreking , verricht overeenkomstig het recht van de Lid-Staat waar zij plaats vindt, is dienst in de zin van artikel 60 EEG-Verdrag.
2. Het gemeenschapsrecht staat er niet in de weg dat een Lid-Staat waar medische zwangerschapsafbreking verboden is, studentenverenigingen verbiedt informatie te verspreiden over de naam en het adres van in een andere Lid-Staat gelegen klinieken waar op wettige wijze vrijwillige zwangerschapsafbrekingen worden verricht, alsmede over de manier om daarmee in contact te komen, wanneer die klinieken op geen enkele wijze betrokken zijn bij de verspreiding van die informatie

EVRM 3 februari 2009: Portugal schond vrijheid van meningsuiting van Women on Waves door toegang tot territorial wateren te schenden (application no. 31276/05) – schending art. 10 EVRM. [Persbericht WOW](#). [ECHR-blog](#).

EVRM 1992: Open Door and Dublin Well Woman Centre: schending Article 10 ECHR (door regering Ierland), met 18 pagina's dissenting opinions.

Spaanse Hoge Raad 7 oktober 2022 – [Women on Web wins Supreme Court Case against Spain for censoring abortion website](#)

Documenten betreffende het internationale mensenrechtenkader:

In juni 2021 nam het Europees Parlement met ruime meerderheid een resolutie aan waarin toegang tot abortushulpverlening een mensenrecht wordt genoemd. Aanleiding: de aangescherpte wetgeving in Polen. De resolutie is niet bindend. Zie ook [antwoord minister Hoekstra op vragen van de leden Sjoerdsma \(D66\), Ellemeet \(Groenlinks\) en Dassen \(Volt\)](#). (6 september 2022)

VN-Vrouwenverdrag en Vrouwenrechtencomité

In het VN-Vrouwenverdrag komt het woord abortus niet voor. Algemene Aanbeveling 24 legt wel nadruk op toegang tot gezondheidszorg, inclusief op terrein van seksuele en reproductieve gezondheid (para 31 b). Vervolgens stelt para 31 c dat prioriteit gegeven moet worden aan preventie van ongewenste zwangerschap via family planning instellingen en seksuele voorlichting. *“Waar mogelijk, zou wetgeving die abortus criminaliseert geamendeerd moeten worden opdat aan vrouwen zelf geen straf opgelegd kan worden.”*

In een [recente verklaring](#) naar aanleiding van het Hooggerechtshof in de VS. Gaat CEDAW een stapje verder: vrouwen toegang tot veilige en wettelijke abortus onthouden is een ernstige belemmering van het uitoefenen van reproductieve vrijheid Vrouwen dwingen een zwangerschap uit te dragen leidt tot mentaal en fysiek lijden en daarmee tot gender-based violence en in bepaalde gevallen tot foltering of wrede inhumane behandeling die in strijd is met het VN-Vrouwenverdrag. CEDAW acht toegang tot veilige en wettelijke abortus voor alle vrouwen onderdeel van zijn mandaat om mensenrechten van vrouwen en meisjes te bevorderen.

Conclusie: toegang tot veilige en legale abortushulpverlening kan als mensenrecht beschouwd worden, maar staten mogen reguleren en grenzen stellen, zolang vrouwen niet hun toevlucht moeten zoeken tot onveilige abortus.

In verschillende Concluding Observations heeft CEDAW zich in dezelfde lijn uitgelaten. Er is tenminste één individuele klacht volgens het individueel klachtprotocol gegrond bevonden (tegen Peru, [CEDAW/C/50/D/22/2009](#)), resulterend in o.a. de aanbeveling om toegang te geven tot therapeutische abortus in geval van verkrachting en seksueel geweld.

In 2018 heeft CEDAW een onderzoek ingesteld naar de situatie in Noord Ierland:

[CEDAW: Inquiry un der the Optional Protocol concerning United Kingdom of Great Brittain and Northern Ireland . 23 february 2018](#) (re: restrictive access to abortion for women and girls in Northern Ireland). [Press Release OHCHR](#).

Het Human Rights Committee:

in [General Comment No. 36](#) (uit 2019) geeft het mensenrechtencomité een nadere duiding van art. 6 van het BuPo-verdrag (of IVBPR) dat gaat over het recht op leven. *Lid 1 luidt: Ieder heeft het recht op leven. Dit recht wordt door de wet beschermd. Niemand mag naar willekeur van zijn leven worden beroofd.*

In het verdrag zelf komt het woord abortus niet voor, maar het General Comment gaat er in de inleidende paragrafen uitvoerig op in: para 8. Dat stipuleert uitdrukkelijk dat verdragsstaten maatregelen kunnen treffen om vrijwillige abortus te reguleren, maar dat deze niet mogen resulteren in schending van het recht op leven van de zwangere vrouw/meisje en evenmin in haar andere rechten onder het verdrag. Waaronder vrijwaring foltering (art. 7), c.q. fysiek of mentaal lijden, discriminatie of inmenging in privacy. Staten moeten bovendien er voor zorgen dat vrouwen zich niet gedwongen voelen om een uitweg te zoeken in onveilige abortus. En ze mogen vrouwen die een abortus hebben gehad niet strafbaar stellen (criminal sanctions against). In noten wordt verwezen naar een groot aantal Concluding Observations.

Voorts is interessant dat in dit GC over het recht op leven artikel er geen rechten laat staan mensenrechten worden toegekend aan ongeboren leven.

Zie hierover ook een artikel uit 2005 van aan [International Women's Rights Law Clinic verbonden auteurs](#).

Lucia Berro Pizzarossa promoveerde in 2019 aan [RU Groningen over internationale abortuswetgeving](#). De [Correspondent](#) interviewde haar vorig jaar.

Publicaties over bufferzones, demonstratievrijheid en botsing van grondrechten:

Human: <https://www.human.nl/lees/2019/abortus-demonstreren.html>

Jurisprudentie op vrouwenrecht.nl

[Resolutie](#) van de Parlementaire Assemblee Raad van Europa (aangenomen in mei 2022). Hierin link naar achterliggend rapport van Rapporteur Margreet de Boer

Swart, N. J. L., & Roorda, B. (2021). [Bufferzones bij abortusklinieken](#). In B. Roorda, J. G. Brouwer, & A. E. Schilder (editors), Antwoorden op recente demonstratie- en vergaderingsrechtelijke vraagstukken: Een onderzoek naar antwoorden op demonstratie- en vergaderingsrechtelijke vraagstukken in het Nederlandse recht die zich na de evaluatie van de Wet openbare manifestaties in 2015 tot op heden (medio 2021) voordoen (blz. 182-232). Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Swart, Noor en Berend Roorda (2022); [Demonstraties bij abortusklinieken](#), in *Burgemeestersblad* 27 (101) p. 51-53